

سلسله مسائل جدید کلامی

۳

آزادی و دین سالاری

تألیف

آیه الله جعفر سبحانی

از انتشارات مؤسسه امام صادق علیه السلام

فهرست نویسی پیش از انتشار توسط: مؤسسه امام صادق علیه السلام

سیحانی تبریزی، جعفر، ۱۳۰۸ -

آزادی و دین سالاری / تألیف جعفر سیحانی. - قم: مؤسسه امام

صادق علیه السلام، ۱۳۸۴ ق. = ۱۳۸۴

۱۲۱ ص. - (سلسله سائل جدید کلامی؛ ۳) ISBN: 964-357-206-4

کتابنامه به صورت زیرنویس.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیها

۱. آزادی (اسلام). الف. مؤسسه امام صادق علیه السلام. ب. عنوان.

۲۹۷/۴۸۳

BP ۲۳۰ / ۴ / ۲۱۴

آزادی و دین سالاری

نگارش ♦ آیه الله جعفر سیحانی

چاپخانه ♦ مؤسسه امام صادق علیه السلام

چاپ ♦ ازل

تاریخ ♦ ۱۳۸۴/۱۴۲۶ هـ

تعداد ♦ ۲۰۰۰

ناشر ♦ مؤسسه امام صادق علیه السلام

Email: pub @imamsadeq.org

www.imamsadeq.org

مرکز پخش: قم - میدان شهدا، کتابفروشی توحید

۲۹۲۲۳۳۵ و ۷۷۴۵۴۵۷ ☎

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۱۱
----------------	----

فصل نخست

آزادی و مرزهای آن

آزادی در لغت.....	۱۴
ملاك گزینش چیست؟.....	۱۶
ملاك نخست: گرایش‌های درونی.....	۱۷
ملاك دوم: آداب و رسوم.....	۱۹
ملاك سوم: داوری‌های خرد.....	۲۱
محدود بودن دیدگاه خرد.....	۲۲
ملاك چهارم: وحی الهی.....	۲۴

فصل دوم

جهان‌بینی‌های گوناگون و تعریف یکسان برای آزادی

۱. آزادی در مقابل استبداد.....	۲۹
۲. غرب استعمارگر نمی‌تواند منادی آزادی باشد.....	۳۱

۳. عدالت خواهی به جای آزادی..... ۳۳
۴. آزادی قلم و بیان، میوه‌ی عدالت اجتماعی است..... ۳۴
۵. آزادی فلسفی بیرون از بحث ما است..... ۳۵
۶. محدودیت‌های اجتماعی منافعی با آزادی نیست..... ۳۶
۷. تعریف‌های بی‌شمار برای آزادی..... ۳۸
- جهان‌بینی‌های مختلف و تعریف یکسان برای آزادی..... ۴۰
- آزادی، فراهم ساختن شرایط شکوفایی استعدادها..... ۴۲

فصل سوم

آزادی و دین سالاری

- تعریف مشهور آزادی..... ۵۲
- انسان نهاد الهی دارد..... ۵۳
- اومانیسم یا انسان محوری..... ۵۷
- ارزش گذاری: خدا یا انسان..... ۵۸
- محدودیت‌هایی از روی عشق و رغبت..... ۶۱

فصل چهارم

آیا آزادی در خدمت انسان است یا انسان در خدمت آزادی؟

- جامعه دینی و جامعه لیبرال و سکولار..... ۶۶
- ذوی الحقوق چهارگانه..... ۶۷

- ۶۹..... بینش‌های محدود مکتب‌های بشری
- ۷۲..... ۱. دستاویزی به نام آزادی خوارج در حکومت امام
- ۷۴..... ۲. انسان گل سرسید خلقت
- ۷۶..... حفظ کتب ضلال
- ۷۹..... پدیده بردگی در اسلام
- ۸۰..... تمام انسان‌ها از نظر اسلام حر و آزاد آفریده شده‌اند
- ۸۳..... برنامه‌های اصلاحی اسلام درباره‌ی بردگان

فصل پنجم

آزادی بیان و عقیده

- ۸۹..... تفاوت‌های جوهری دو نوع آزادی
- ۹۰..... ۱. آزادی در غرب فقط يك شرط دارد
- ۹۰..... ۲. آزادی در اسلام دو شرط دارد
- ۹۱..... ۳. آزادی در غرب نفی تکلیف است
- ۹۱..... ۴. آزادی در اسلام مبنای تکلیف است
- ۹۲..... ۵. هدف از آزادی در غرب ارضای غرایز است
- ۹۲..... ۶. هدف از آزادی در اسلام احیای ارزش‌ها است
- ۹۲..... ۷. آزادی در غرب، در محدوده‌ی نیازهای مادی است
- ۹۳..... ۸. آزادی در اسلام در محدوده‌ی حقوق الهی است
- ۹۴..... تعریف آزادی بیان

- آزادی بیان و گفتار ۹۶
۱. مایه تجاوز به حقوق دیگران نباشد ۹۸
۲. امنیت ملی را تهدید نکند ۹۸
۳. با نظام مقبول جامعه همسو باشد ۹۹

فصل ششم

آزادی عقیده و دستاویزی به نام ارتداد

- آیا آزادی به طور مطلق مقدس است؟ ۱۰۴
- عقیده مایه سعادت است، نه يك مسلک ۱۰۶
- دستاویزی به نام ارتداد ۱۰۹
- تظاهر به ارتداد، توطئه‌ای بر ضد نظام است ۱۱۳
- تظاهر به ارتداد تجاوز به حقوق عمومی است ۱۱۶
- تفاوت ارتدادهای امروز با گذشته ۱۱۸

پیش‌گفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جهان بر اثر گسترش ارتباطات و اطلاع‌رسانی به صورت دهکده کوچکی درآمده، که هر اندیشه‌ای در هر گوشه از جهان تولید شود، پس از دقایقی در نقاط دیگر آن منتشر می‌گردد. گسترش روابط سبب شده است که حجم و پرسش‌های عقیدتی و فکری بشر رو به افزایش نهاده و مسائل جدیدی مطرح گردد که به گونه‌ای با عقاید و دین پیوند ناگسستنی دارد.

گروهی این نوع مسائل را به نام «کلام جدید» خوانده‌اند، تو گویی با کلام دیرینه تفاوت ریشه‌ای دارد و علم جدیدی از کلام در مقابل کلام قدیم پدید آمده است، در حالی که از نظر بینش صحیح، این نوع مسائل، «مسائل جدیدی در علم کلام» هستند و هر علمی به حکم جبر زمان، در جال گسترش بوده و پیوسته در آن مسائل جدیدی پدید می‌آید، کلیه مسائل کلامی وحدت موضوعی دارند و رابطه تنگاتنگی میان آنها وجود دارد.

شکی نیست که فیزیک دوران «نیوتن»، با فیزیک دوران «انیشتین» تفاوت‌هایی دارد، ولی در عین حال همگی تحت پوشش «فیزیک» قرار دارند و تنها شاخه‌هایی در آن علم آمده و رشد کرده است.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و باز شدن فضا برای طرح

اندیشه‌ها، يك رشته مسائل كه غالباً ریشه در اندیشه‌های غربی دارند، در محیط دانشگاه‌ها و مراکز علمی مطرح گردید و گروهی را بر آن داشت كه در این موارد به بحث و گفتگو بپردازند .

مؤسسهٔ تعلیماتی و تحقیقاتی امام صادق (ع) كه مركز تخصصی كلام اسلامی حوزه علمیه قم است، احساس مسئولیت كرد و اساتید مؤسسه، این نوع مسائل را به شیوه‌ای مطرح نموده، و رساله‌هایی در این مباحث تنظیم کرده‌اند كه فهرست آن از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد .

۱ . «هرمنوتيك» علم تفسیر متون مقدس .

۲ . «پلورالیسم» تعددگرایی .

۳ . آزادی و دین سالاری .

۴ . الهی یا عرفی شدن دین .

۵ . ارتداد یا واپس گرایی دینی .

اینك، در این رساله، بخش سوم كه همان آزادی و دین سالاری است از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد . امید است این رساله‌های كوچك، چراغی فرا راه علاقه‌مندان مسائل كلامی باشد .

جعفر سبحانی

قم - مؤسسهٔ امام صادق (ع)

۱۳۸۴/۳/۲۷

برابر

۱۱ جمادی الأولی ۱۴۲۶